

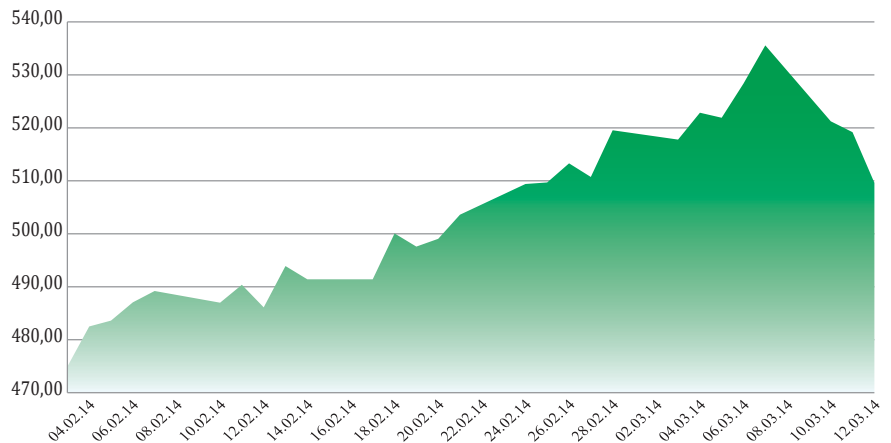
автор | Максим Павлушенко,
аналітик ринку
олійних культур

Аналітичний огляд ринку олійних культур за лютий–березень 2014 р.

Соєві боби

Котирування соєвих бобів на СВOT у Чикаго протягом лютого рухалися переважно у зростаючому тренді. Ціна на американську сою протягом першого тижня лютого стрімко зросла до позначки 490 \$/т. Зростання відбувалося через очікування трейдерами лютого звіту Мінсільгоспу США (USDA), в якому прогноз валового збору олійної суттєво зможе знизити ціни на сою. Отож після виходу звіту USDA очікування трейдерів справдилися і ціна на американську олійну дещо відкоригувала свою позицію до позначки 486 \$/т. На незначне зниження ціни вплинув прогноз зростання валового збору олійної в Бразилії до 90 млн т проти 89 млн т минулого місяця та зростання світових запасів до 73,01 млн т, що демонструє зростання на 0,67 млн тонн порівняно з показником, озвученим у попередньому прогнозі, та суттєво перевищує минулорічний результат у 58,65 млн т. Також на зниження ціни протягом другого тижня лютого вплинула інформація про скасування поставок американської сої до КНР. Трейдери відреагували зниженням ціни, хоча потім отримали часткове підтвердження про те, що Китай скасував поставки на 272 тис. т соєвих бобів старого врожаю, але придбав 240 тис. т бобів нового врожаю. Тобто відбулася звичайна заміна партії, а не скасування поставки взагалі, тож це не дало підстав до подальшого зниження котирувань у Чикаго. Навпаки, після незначного зниження ціни стрімко почали зростати. Протягом другої половини лютого майже всі фактори впливали на користь зростання американської сої. Найсильнішу підтримку цінам надавала інформація з Південної Америки, де протягом місяця спостерігалось значне погіршення погодних умов (в Аргентині сильні опади, а в Бразилії затяжна посуха). Ці фактори негативно впливали на поставки бразильської сої на світовий ринок та зниження оцінки урожаю у південноамериканських країнах.

Соєві боби, СВOT, USD/т

Відповідно до останнього звіту Oil World (Німеччина) в 2013/14 МР валовий збір соєвих бобів у світі складе 280,02 млн т, що суттєво нижче попереднього прогнозу експертів (287,79 млн т), проте як і раніше перевершує результат попереднього сезону (267,41 млн т). Основне зниження спостерігається в країнах Південної Америки. Так, для Бразилії оновлений показник озвучується на рівні 85 млн т (89,5 млн т минулого місяця, для Аргентини — 53 млн т (54 млн т), Парагваю — 8,3 млн т (9,3 млн т), Уругваю — 3 млн т (3,3 млн т). Також на рекордне зростання ціни в США впливає зниження пропозиції через погодні умови в країні. Негода суттєво послаблює пропускну спроможність американської транспортної системи, що тягне за собою зниження пропозиції сої в експортних портах Мексиканської Затоки. Як наслідок, ціни влєвно зростають. Так, ціна травневого ф'ючерсу на американські соєві боби закрила лютий місяць на позначці 520 \$/т, що на 9% більше (+47 \$/т) проти ціни на аналогічну дату минулого місяця.

На початку березня котирування на СВOT ще більше зросли — до позначки 536 \$/т. На формування зростаючого тренду впливали й надалі несприятливі погодні умови

Світовий баланс соєвих бобів, млн т

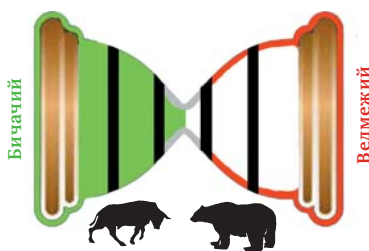
	2012/13*	2013/14*	%
Кінцеві запаси			
Світові	57,794	70,640	22,23
Аргентина	22,404	29,806	33,04
Бразилія	15,927	19,200	20,55
Китай	12,378	13,698	10,66
Україна	0,384	0,258	-32,81
Виробництво			
Світове	267,474	285,432	6,71
США	82,561	89,507	8,41
Бразилія	82,000	88,500	7,93
Аргентина	49,300	54,000	9,53
Україна	2,405	2,763	14,89
Імпорт			
Світовий	95,226	105,337	10,62
Китай	59,865	69,000	15,26
ЄС-28	12,506	12,300	-1,65
Мексика	3,350	3,650	8,96
Україна	0,020	0,010	-50,00
Споживання			
Світове	229,098	239,039	4,34
Китай	64,950	68,350	5,23
США	45,967	45,994	0,06
Аргентина	34,480	37,275	8,11
Україна	0,970	0,990	2,06
Експорт			
Світовий	99,649	108,220	8,60
Бразилія	41,904	45,000	7,39
США	35,913	41,640	15,95
Аргентина	7,738	8,000	3,39
Україна	1,323	1,900	43,61

* – прогноз USDA

в Південній Америці, проблеми та затримка відвантажень соєвих бобів з кримських портів в Україні та зниження прогнозів світового виробництва олійної у березневому звіті експертами USDA. Понижувальне корегування світового врожаю сої відбулося за рахунок Бразилії — до 88,5 млн т (90 млн т — минулий місяць; 82 млн т — минулий рік) і Парагваю — до 8,1 млн т (9,3 млн т; 8,3 млн т). Для США та Аргентини прогноз урожаю олійної залишився без змін — на рівні 89,51 млн т (82,56 млн т) і 54 млн т (49,3 млн т) відповідно.

Наш прогноз. Протягом березня–квітня на товарній біржі СВОТ ціни, найімовірніше, демонструватимуть зниження та спостерігатиметься низхідний тренд. У березні в Бразилії очікуються суттєві опади, що сприятимуть покращенню урожаю олійної в головних штатах-виробниках (штат Мату-Гросу). Незважаючи на збиток, який урожаю південноамериканської сої завдали несприятливі погодні умови, валовий збір культури в цьому регіоні все ще очікується на рекордно високому рівні — 152 млн т проти 145 млн т роком раніше; прискориться просування збиральної кампанії, що сприятиме зростанню поставок бразильської сої на міжнародний ринок. Хоча погодні умови можуть також вплинути й на зростання ціни. Опади у Бразилії можуть перешкоджати завантаженню в основних портах країни. За очікуваннями метеослужби Somar Meteorologia, у березні прогнозується, що в регіонах портів Паранагуа і Сантос опади йтимуть протягом 20–30 днів, тоді як середня тривалість у березні складає 12–16 днів. Аналітики Аграрної біржі більш схильні до пониження ціни на СВОТ у березні — квітні, тому що за лютий біржові котирування суттєво зросли, багатьом трейдерам потрібно фіксувати прибуток, що вплине на зниження цін у Чикаго. Імпортери з КНР, найімовірніше, переключаться на дешевшу бразильську сою, адже різниця на готівковому ринку становить 35 \$/т. Тому в березні слід очікувати зниження ціни на американському ринку соєвого продукту.

Фактори зростання:

- суттєве зростання закупівельної активності насіння сої від КНР;
- зниження пропозиції на американському ринку;
- посушливі погодні умови в регіонах Бразилії;
- погіршення перспектив урожаю сої в країнах Південної Америки;
- зниження темпів продажу бразильської сої.

Фактори зниження:

- здешевлення нафти на NYMEX;
- зростання світових запасів;
- фіксація прибутків трейдерами;
- відміна закупівель деяких партій соєвих бобів від КНР;
- позитивний прогноз USDA щодо виробництва олійної у світі.

Український ринок

Протягом аналізованого періоду (лютий — перша половина березня) ціни на українські соєві боби почали шалено зростати. На українському ринку соєвих бобів протягом лютого відзначалось зростання цін по всіх регіонах України. Це зумовлено достатньо високим попитом на продукт, що на тлі стримування продажів власниками бобів стимулює зростання цін, а кількість пропозиції сировини від сільгоспвиробників знизилась. Фермери стримували великі партії для продажу задля подальшого зростання ціни, провокуючи зростання конкуренції між переробниками та експортерами, адже переробним підприємствам потрібно накопичити достатню кількість сировинних запасів для подальшої роботи, а експортерам — продати більшу кількість обсягів сої за кордон через сприятливу ситуацію на міжнародній арені, де протягом лютого спостерігалось шалене зростання ціни на оліїну. З огляду на зазначене, на початок березня ціни пропозиції на соєві боби в середньому по Україні зросли на 15% (+700 грн/т проти минулого місяця), встановивши позначку 5100 грн/т на умовах самовивозу з господарств. Зростання котирувань на соєві боби на світових майданчиках, ціни пропозиції на внутрішньому ринку та курсу долара в Україні спонукало експортні підприємства до суттєвого підняття ціни попиту. Так, ціна попиту на експортному ринку зросла на 11% (+500 грн/т проти минулого місяця), в середньому до 5000 грн/т на умовах СРТ.

Наш прогноз. У другій половині березня ціни на внутрішньому ринку соєвих бобів, найімовірніше, залишаться на попередньо сформованому рівні або дещо знизяться до 4800 — 5000 грн/т на умовах EXW. Зниження цін відбудеться через ослаблення світових майданчиків, що приведе до збільшення пропозиції на внутрішньому ринку України, що, в свою чергу, відобразатиметься на зниженні закупівельних цін трейдерами та переробниками. У березні спостерігатиметься стабілізація курсу долара та зростання кількості пропозиції від сільгоспвиробників, які матимуть потребу в поповненні коштів перед посівною кампанією.

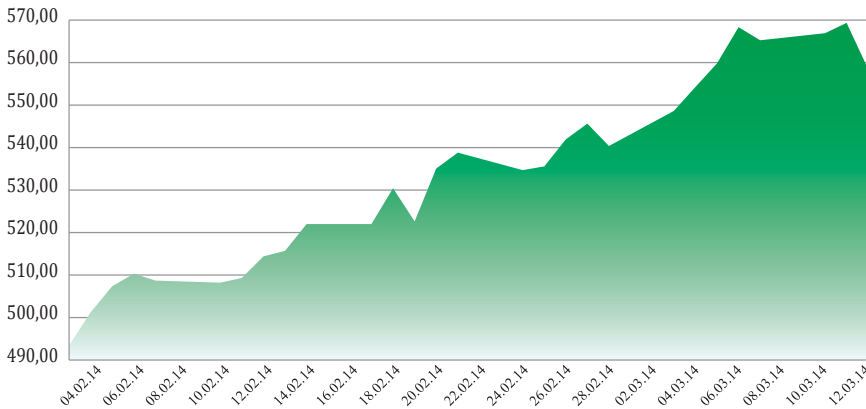
Насіння ріпаку

Потягом лютого котирування на товарній біржі NYSE Liffe (Париж) рухались переважно в зростаючому тренді, повторюючи динаміку формування цін на соєві боби в Чикаго. За перший тиждень лютого ціна на європейський ріпак зросла на 3,3% (+12 €/т) і становить 376 €/т. Таке зростання зумовлене збільшенням попиту на внутрішньому та експортному ринках. Після тижневого зростання котирування в Парижі незначно втратили нарощені позиції через зниження цін на канадську канолу (-22 \$/т (-6%) проти минулого тижня, ціна становить 362 \$/т), де спостерігалось короткострокове зростання пропозиції рекордної кількості насіння канолу. Зростання курсу євро та зниження котирувань на американські соєві боби вплинули на формування незначного понижувального тренду в Європі.

У другій половині лютого та на початку березня котирування європейського ріпаку почали стрімко зростати. Високий попит переробних підприємств у країнах Євросоюзу, подорожчання сої в США надали підтримку цінам на NYSE Liffe (Париж). Також на формування ціни вплинула інформація з Канади, де, незважаючи на рекордний урожай, на сьогодні є логістичні труднощі, які перешкоджають нарощуванню темпів переробки та експортних відвантажень ріпаку через нестачу залізничних вагонів. За даними Canadian Oilseed Processors Association, станом на 12 лютого 2014 р. Канада переробила 3,64 млн т ріпаку, що на 5,2% менше, ніж за аналогічний період минулого сезону (3,84 млн т). Переробні підприємства працюють на повну потужність через логістичні проблеми.

Насіння ріпаку, NYSE Liffe, USD/т

За інформацією операторів ринку, заявки на подачу близько 51 тис. вагонів не були виконані перевізником — канадською залізницею. Отже, ціна травневого ф'ючерсного контракту насіння ріпаку на європейській біржі NYSE Liffe (Париж) на початок березня піднялась до позначки 412 €/т, що на 10% більше (+36 €/т), ніж на аналогічну дату минулого місяця.

Наш прогноз. Наприкінці березня на європейському ринку ріпаку слід очікувати стабілізації ціни. Враховуючи перспективи хороших показників урожаю в країнах ЄС

та Канаді, ціновий тренд олійної і продуктів переробки в березні та на початку квітня залишиться низхідним. У сезоні 2013/2014 МР в країнах ЄС пропозиція ріпаку збільшиться на 2,6% або до 25,2 млн т.

Причиною зростання пропозиції ріпаку на європейському ринку, найімовірніше, буде через збільшення темпів виробництва при невеликому зниженні обсягів імпорту. Відсутнім також буде збільшення запасів ріпаку, обсяг яких до середини 2014 року досягне рівня 1,25 млн т. Strategie Grains, авторитетне французьке аналітичне агентство, у своєму прогнозі оцінило сукупний європейський урожай ріпаку сезону 2013/14 років у 21,1 млн т. Отже, європейські виробники, як очікується, наростять виробництво олійної на 400 тис. т — насамперед за рахунок розширення посівних площ під олійну в ряді західноєвропейських держав.

- зниження котирувань на нафтопродукти NYMEX;
- зниження котирувань на канолу в Канаді.

Український ринок ріпаку

Протягом лютого — початку березня на українському ринку ріпаку спостерігалась досить стабільна цінова динаміка як на внутрішньому, так і зовнішніх ринках. Ціни протягом лютого залишались на раніше сформованих рівнях, як і місяцем раніше. На ринку відзначалась низька торгово-закупівельна діяльність, надходила невелика кількість пропозицій сировини від сільгоспвиробників, а інколи й зовсім була відсутня через сезонне зниження запасів у сільгоспвиробників. Необхідності в закупівлях не було, основні обсяги олійної вже продано в першій половині сезону (до Нового року) або їх законтрактували експортери. Деякі переробні підприємства у зв'язку з сезонною відсутністю ріпаку та простоюванням обладнання переходили на переробку інших олійних культур, таких як насіння соняшнику.

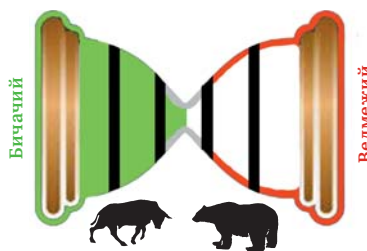
За останній тиждень лютого на українському ринку ріпаку простежувалось незначне зростання цін на внутрішньому ринку — в середньому на 50 грн/т. Отож ціна попиту зросла до позначки 3650 грн/т, а пропозиції — 3600 грн/т на умовах EXW. Насамперед це пояснюється незначним попитом переробних підприємств та несуттєвою активізацією закупівельної діяльності. Також на зростання ціни вплинула інформація з міжнародних товарних бірж, а саме NYSE Liffe (Париж), де ціна суттєво зросла за останній місяць. Експортні ціни в Україні залишились на раніше сформованих рівнях: ціна попиту — 3700 грн/т, пропозиції — 3800 грн/т на умовах СРТ. Експортні підприємства, зважаючи на ситуацію в Україні та значне коливання курсу валюти, майже не укладали форвардні контракти на поставку ріпаку нового урожаю. Хоча український ріпак суттєво імпортується в країні Євросоюзу. Очікується, що в сезоні 2013/2014 загальний імпорт ріпаку з країн СНД складе 1,9 млн т, найбільша кількість буде імпортована з України. На початку березня ціни на український ріпак залишились на раніше сформованих рівнях як на внутрішньому, так і на експортному ринках.

Наш прогноз. Найближчим часом на ринку ріпаку істотних змін як щодо ціни, так і в

Світовий баланс насіння ріпаку, млн т

	2012/13*	2013/14*	%
Кінцеві запаси			
Світові	3,157	5,806	83,91
ЄС-28	0,601	2,500	315,97
Канада	1,158	1,608	38,86
Китай	0,632	0,532	-15,82
Україна	0,020	0,018	-10,00
Виробництво			
Світове	63,021	70,470	11,82
ЄС-28	19,210	20,850	8,54
Канада	13,869	18,000	29,79
Китай	14,007	14,400	2,81
Україна	1,204	2,353	95,43
Імпорт			
Світовий	12,777	13,508	5,72
ЄС-28	3,378	3,400	0,65
Китай	3,421	3,400	-0,61
Японія	2,495	2,450	-1,80
Україна	0,003	0,005	66,67
Споживання			
Світове	65,330	67,658	3,56
ЄС-28	23,534	23,530	-0,02
Китай	17,600	17,900	1,70
Канада	6,994	8,086	15,61
Україна	0,008	0,128	1500,00
Експорт			
Світовий	12,480	13,671	9,54
Канада	7,115	8,100	13,84
Україна	1,269	2,230	75,73
ЄС-28	0,093	0,270	190,32

* - прогноз USDA

Фактори зростання:

- ослаблення європейської валюти;
- високий попит з боку переробників у країнах Євросоюзу;
- зниження темпів переробки канадської канолі;
- зростання котирувань на соєві боби в США та продукти переробки ріпаку в ЄС.

Фактори зниження:

- зростання світового урожаю ріпаку і канолі;

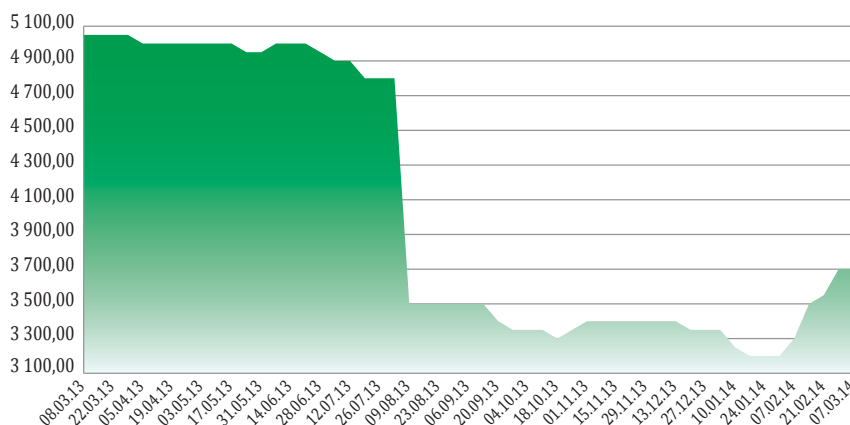

плані активності торговельної діяльності не очікується. Аграрії й надалі пропонуватимуть невеликі партії сировини в середньому за ціною 3550–3650 грн/т на умовах EXW, на ринку зберігатиметься обмежена кількість пропозицій через сезонну відсутність запасів у сільгоспвиробників. Український ринок в очікуванні інформації про стан озимих на полях України, де найближчим часом відбуватиметься посівна кампанія ярих культур та насичення мінеральними добривами озимого урожаю. Нарешті сільгоспвиробники зможуть оцінити свій урожай та спланувати заробіток на наступний рік.

Український ринок насіння сояшнику та сояшникової олії

Ціни на насіння сояшнику та сояшникової олії протягом звітного періоду (лютий–початок березня) також демонстрували зростання як і на інших олійних ринках країни. На внутрішньому ринку сировини протягом всього місяця спостерігалось зниження пропозиції від сільгоспвиробників через нестабільний курс гривні до долара, більшість фермерів стримували продажі рекордних запасів сировини. За інформацією Державної служби статистики України, станом на 1 лютого поточного року запаси насіння сояшнику становили 5,6 млн тонн, що на 64% більше, ніж на аналогічну дату 2013 року. Безпосередньо в аграрних підприємствах на звітну дату зберігалось 2,6 млн тонн насіння олійної (на 67% більше показника на 1 лютого минулого року), на підприємствах, що здійснюють їх переробку та зберігання, — 3 млн тонн (+60% до рівня 2013). Нагадаємо, що у 2013/14 МР в Україні зібрано понад 11 млн тонн насіння сояшнику, що є абсолютним максимумом обсягу виробництва для цієї олійної культури. З огляду на зазначене, політичну нестабільну ситуацію в Україні та на валютному ринку, сільгоспвиробники вважали за краще притримати продажі, викликавши тим зниження пропозиції на ринку при зростанні попиту від переробних підприємств. Отже, на внутрішньому ринку насіння сояшнику ціна попиту в середньому по Україні за місяць зросла на 400–500 грн/т проти попереднього місяця і становила 3600 грн/т на умовах EXW. Ціна пропозиції додала в середньому 350–450 грн/т, піднявшись до 3700 грн/т на умовах самовивозу з господарств.

Насіння сояшнику, EXW, грн/т

Це одним, але немаловажним фактором зростання ціни на ринку насіння сояшнику вважається зростання ціни на експортному ринку нерафінованої сояшникової олії. Так, на українському експортному ринку нерафінованої сояшникової олії ціна попиту наприкінці лютого зросла до 8750 грн/т (проти 7350 грн/т у січні), пропозиції — 8900 грн/т (7450 грн/т) на умовах FOB, а на внутрішньому ринку на початку березня ціна попиту зросла до позначки 8200 грн/т (7250 грн/т), пропозиції — 8300 грн/т (7300 грн/т) на умовах EXW. Зростання експортного ринку сояшникової олії відбувалося на тлі зміцнення цін рослинних олій на міжнародних майданчиках. Так, ціна в країнах ЄС на сояшникову олію протягом лютого зросла на 2,1% — до 965 \$/т на умовах CIF Роттердам; в Аргентині соєва олія за місяць зросла на 4,75 % — до 904 \$/т на умовах FOB; пальмова олія в Малайзії подорожчала на 10% — до 880 \$/т на умовах FOB. Експортні відвантаження української олії на міжнародні ринки протягом лютого зберігають лідерські позиції. У лютому Україна експортувала 264,7 тис. т сояшникової олії через морські торгові порти. За аналогічний період минулого року через порти пішло 250,6 тис. т олії, а за січень 2014 року — 164 тис. т. Лідируючими напрямками відвантажень стали Індія, країни ЄС, держави Аравійського півострова й Африки. За інформацією міжвідомчої робочої групи при Мінекономрозвитку, Україна з початку 2013/14 МР і станом на 1 лютого 2014 року експортувала 1,521 млн тонн сояшникової олії. Виробництво сояшникової олії, згідно з документом, за вказаний період в Україні склало 1,84 млн тонн.

Наш прогноз. У кінці березня та на початку квітня ціни на сояшник та сояшникову

олію стабілізуються, залишаться на раніше сформованому рівні або незначно знизяться. Зниженню ціни на насіння сояшнику впливатиме фактор стабілізації валюти в Україні, потреби сільгоспвиробників поповнити обігові активи перед підготовкою до посівної кампанії, на ринку зросте пропозиція сировини з рекордно зібраного урожаю в 2013/14 МР. За таких умов ціни на експортному ринку нерафінованої сояшникової олії також знизяться. На міжнародний ринок рослинних олій протягом березня — квітня надійде великими партіями альтернативна і дешевша соєва олія з Бразилії, де прогнозується рекордний урожай цієї культури. ©

Світовий баланс насіння сояшнику, млн т

	2012/13*	2013/14*	%
Кінцеві запаси			
Світові	2,352	3,827	62,71
Україна	0,437	1,492	241,42
Аргентина	1,012	0,665	-34,29
ЄС-28	0,156	0,629	303,21
Росія	0,090	0,369	310,00
Виробництво			
Світове	36,392	43,333	19,07
Україна	9,000	12,500	38,89
Росія	7,959	10,204	28,21
ЄС-28	6,999	8,700	24,30
Аргентина	3,100	2,300	-25,81
Імпорт			
Світовий	1,213	1,800	48,39
Туреччина	0,628	0,850	35,35
ЄС-28	0,209	0,250	19,62
Росія	0,028	0,015	-46,43
Україна	0,020	0,010	-50,00
Споживання			
Світове	36,062	41,631	15,44
Україна	8,710	11,255	29,22
Росія	8,046	9,600	19,31
ЄС-28	7,162	7,727	7,89
Аргентина	2,380	2,580	8,40
Експорт			
Світовий	1,484	2,045	37,80
ЄС-28	0,521	0,750	43,95
Україна	0,031	0,250	706,45
Росія	0,127	0,200	57,48
Аргентина	0,086	0,075	-12,79

* — прогноз USDA